A°. 1853. N°. 191.

Opregte Haarlemsche Courant van Maandagsche 15 Augustus.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

BERLIJN, 11 Augustus.

Z. M. de Koning heeft den heer *Philips*, opper-burgemeester van Elbing, bij kabinets-order, van deze zijne waardigheid ontzet, en wel ter zake zijner gedragingen in 1848, als wanneer hij zich aan de partij der ultra-democraten heeft aangesloten, en dezelve ook sedert, zonder zich aan eenig verzuim in zijne ambtsbetrekking schuldig te maken, getrouw is gebleven.

Men vermoedt, dat de in Stettin aangekomen couriers uit Petersburg het bepaalde antwoord des Keizers, op het in Weenen opgemaakte ontwerp, naar hunne respective Hoven overbrengen.

In Warschau trekken russische troepen bijeen, zoo gemeld wordt, alleen ter zake eener te houden wapenschouwing.

PARIJS, 11 Augustus.

Er worden steeds allerlei uiteenloopende geruchten verspreid, ten aanzien van de oostersche aangelegenheden. Heden wordt onder anderen verzekerd, dat op het paleis te Saint-Cloud een courier is aangekomen uit Weenen, welke de tijding heeft medegebragt, dat ook de Sultan zich vereenigd heeft met het door den russischen Keizer goedgekeurde bevredigings-voorstel. Hier ter stede vindt dit gerucht geenszins algemeen geloof; minder omdat men twijfelt aan de goedkeuring van het bedoelde voorstel door den Sultan, dan wel omdat men het voor onwaarschijnlijk houdt, dat het berigt daarvan het eerst door een courier uit Weenen zal worden vernomen.

Het stoomvaartuig *Eurotas* is te Marseille aangekomen, met berigten uit Konstantinopel, de dagteekening voerende van 30 Julij. De inhoud dezer berigten is van weinig belang, voornamelijk thans, nu men vernomen heeft dat Keizer *Nicolaus* zich heeft vereenigd met het te Weenen ontworpen voorstel tot schikking. De turksche Regering ging nog altijd ijverig voort met het nemen van maatregelen om zich tot den strijd uitterusten. In Konstantinopel begon echter onder alle maatschappelijke klassen het denkbeeld meer en meer veld te winnen, dat de vrede niet zou worden gestoord.

— De *Moniteur* behelst heden het besluit des Keizers, waarbij aan den heer *Baze*, den questor der gewezen Nationale Vergadering, magtiging wordt verstrekt, om hier te lande terug te komen. Het gebeurde begint meer en meer de algemeene aandacht bezig te houden. De brief, waarbij de heer *Baze* verklaart, dat hij geen gebruik van de hem verleende gunst kan of mag maken, is door sommige hier uitkomende bladen, en onder anderen door het *Journal des Débats*, uit de belgische dagbladen overgenomen en levert vooral stof tot gesprekken op. Het te Agen, de woonplaats van den dichter *Jasmin*, uitkomende dagblad behelst een brief van dien persoon, waarin hij op zijne wijze verslag geeft van het voorgevallene op het paleis te Saint-Cloud, en met veel ophef gewaagt van de gelukwenschingen, welke hem daar waren te beurtgevallen, *nadat zijne Muze haar taak had volbragt en de vriend de zijne, in het belang des Vaderlands.*

Eenigen tijd geleden is medegedeeld, dat denkelijk op den 15den Augustus weder eene zeer uitgebreide amnestie zou worden uitgevaardigd. Heden wordt verzekerd, dat daartoe niet zal worden overgegaan; — dat wel aan eenige personen kwijtschelding van straf zal worden verleend, maar dat de maatregel geenszins een zoo algemeen karakter zal hebben, als aanvankelijk is verzekerd. Onder de geruchten van den dag behoort, dat 30,000 man uit de krijgsdienst zullen worden ontslagen; — dat de Keizer, ten einde den Paus genoegen te geven, heeft besloten tot de instelling van een ministerie van Eeredienst, en wat des meer zij. Doorgaans goed onderrigte personen houden inmiddels al deze en dergelijke opgaven voor geheel ongegrond.

— Het ultramontaansche hoofd-orgaan *l'Univers* deelt heden berigten mede uit Rome van den 4den Augustus, welke, ten aanzien van de zending van den nederlandschen minister *Lightenvelt*, inhouden, dat de genoemde staatsman daar ter stede uit Napels was teruggekomen en de onderhandelingen met den H. Stoel had kunnen voortzetten.

— Eene telegrafische depeche uit Madrid van den 8sten dezer houdt in, dat, door middel van het officiele spaansche dagblad, de Regering het besluit had uitgevaardigd, waarbij de vroeger verleende concessien voor den aanleg en exploitatie van spoorwegen werden geratificeerd. De bankier *Salamanca* was naar Parijs vertrokken.

— Het te Smyrna uitkomende dagblad, behelst, nopens het stranden van het fransche linieschip *Friedland*, eenige bijzonderheden, waaruit blijkt, dat genoemde bodem op den 27sten Julij ten noorden van het eiland Tenedos op eene klip was geraakt. Vijf stoomvaartuigen waren onverwijld afgezonden om de *Friedland* aftebrengen. De admiraal *Romain-Deffosses* had in persoon het bestuur der werkzaamheden op zich genomen. De masten van het schip waren weggenomen, en een gedeelte van het geschut was ontscheept, alvorens men er in was geslaagd den bodem vlot te maken.

LONDEN, 11 Augustus ('s avonds).

Volgens berigt uit Portsmouth, is H. M. de Koningin met haar gevolg heden ochtend op het in het programma bepaalde uur bij de te Spithead vereenigde vloot aangekomen, en door al de schepen met het koninklijk saluut begroet. Aan boord van de *Duke of Wellington* overgegaan zijnde, heeft H. M. daar onderscheidene autoriteiten ontvangen, en ook de leden der beide Parlementshuizen, die met daartoe bestemde stoombooten waren overgebragt. Daarna is de inspectie der in slagorde geschaarde schepen begonnen. — De toevloed van toeschouwers is, gelijk verwacht werd, verbazend groot.

— Een telegr. berigt uit Triest van gisteren behelst het volgende, als den hoofd-inhoud van de aldaar ontvangene oost-indische en chinesche tijdingen, loopende tot 2 Julij uit Bombay, 22 Junij uit Burmah, 31 Mei uit Sydney, 23 Junij uit Hongkong:

„ De Koning van Ava betoont meer gezindheid om zich te onderwerpen; maar hij weigert steeds, een tractaat te onderteekenen. Hij heeft last gegeven, om de britsche troepen niet te bemoeijelijken; er in toegestemd, dat Meaday en Tounghou (op de grenzen van Pegu) in onze magt zullen blijven, en al de krijgsgevangenen op vrije voeten gesteld.

„ In China maakt het keizerlijke leger toebereidselen, om Amoy aantetasten; doch zonder kans van te zullen slagen. Het leger der opstandelingen bevindt zich op een afstand van vier dagmarschen van Nangkin. Canton is nog niet aangevallen.

„ Het arabische schip *Faze Kareem*, aan boord hebbende de naar Bombay bestemde brieven, die den 24sten Junij uit Londen zijn afgezonden, is op de reis van Aden naar Bombay, op 20 mijlen afstand van Aden, in zee vergaan. De brieven, enz., in 68 kisten vervat, zijn verloren gegaan, en van de 190 aan boord zijnde Arabieren en Lascars zijn 179 omgekomen.

„ De Wetgevende Vergadering van Nieuw-Zuid-Wallis heeft eene commissie benoemd, om eene nieuwe Constitutie te ontwerpen. — De opbrengst der goudmijnen in de omstreken van Victoria is toenemende. Onder de laatstelijk te Melbourne aangekomen landverhuizers heerscht veel gebrek. De americ. stoomboot *Monumental City* is den 15den Mei, op den overtogt van Port-Philip naar Sydney, vergaan, en daarbij zijn 35 personen omgekomen."

— De berigten uit Nieuw-York van 30 Julij, met de *Franklin* ontvangen, behelzen geen belangrijk staatkundig nieuws. — De prijzen der katoen en der granen waren in de laatste dagen een weinig gestegen.

— Gisteren is te dezer stede, in St. James, een hevige brand uitgebarsten in de groote forte-piano-fabriek der heeren *Kirkman en C°*. De daartoe behoorende gebouwen en 9 woonhuizen zijn eene prooi der vlammen geworden.

— Een onzer dagbladen, 't welk dikwijls goed onderrigt is, deelt heden het volgende mede:

„ Wij meenen alle reden te hebben om te kunnen voorspellen, dat de Donau-vorstendommen in de eerste week van September door prins *Gortschakoff* ontruimd zullen worden. Het definitive ontwerp van schikking is den 2den dezer uit Weenen gelijktijdig naar Konstantinopel en naar Petersburg verzonden. Het aannemende antwoord van den Czaar is omstreeks den 14den in Weenen te verwachten, en zal dan terstond naar Konstantinopel opgezonden worden, waar het omstreeks den 20sten kan aankomen. Een turksch gezant zal dan gereed zijn om terstond naar Petersburg te vertrekken, en wij vernemen, dat zoodra het russische Kabinet door den telegraaf onderrigt zal zijn van het vertrek van dien gezant, mede per telegraaf bevel gegeven zal worden aan prins *Gortschakoff* om de vorstendommen te ontruimen. De bewuste telegrafen zijn wel meerendeels nog van oude constructie en werken niet zoo snel als de electro-magnetische: maar in ieder geval werken zij zoo spoedig, dat men verwachten kan, dat de laatste russische soldaat den 10den September weder de Pruth zal overgetrokken zijn."

Ofschoon deze gunstige opgaaf, ten minste wat betreft het vooruitzigt op eene zoo spoedige geheele ontruiming der vorstendommen, welligt overdreven is, begint men echter ook alhier eene vredelievende vereffening van het russisch-turksche geschil meer en meer voor waarschijnlijk te houden, en deze meening heeft heden weder op den prijs der fondsen invloed gehad.

'SGRAVENHAGE, 12 Augustus.

Bij besluit van 11 Aug., heeft Z. M. aan *J. C. Sterrenburg*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeenten Berkel c. a. en Tempel.

— Bij kon. besluit van 6 Aug., is vergunning verleend tot den aanleg van een grindweg, leidende van de kom der gemeente Klundert, langs den nieuwen, dijk door den langen weg tot aan den zoogenaamden veerdam nabij de Roode Vaart in de rigting van den Moerdijk, ter lengte van 5879 ellen, met concessie tot tolheffing ten behoeve van het domein van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden.

'sGRAVENHAGE, 13 Augustus.

Bij de beraadslaging over de wet voor het toezigt op de kerkgenootschappen, in de bijeenkomst van de Tweede-Kamer van gisteren, heeft de heer *v. Dieuse* doen opmerken, dat, als de Regering behoort te waken, dat de verschillende kerkgenootschappen zich zullen houden binnen de palen der wetten van den Staat, men dient te weten, welke deze wetten zijn: — dat er onzekerheid bestaat, in hoeverre de wet van Germinal op dat stuk nog allerwege verbindend kan worden geacht, en dat daarin behoort te worden voorzien door eene verordening, welke, zonder zich in te laten met de godsdienstige beginselen, voor alle kerkgenootschappen, zonder eenige uitzondering, gelijke gehoorzaamheid voorschrijft aan de wet, die de Staat het regt heeft, daar te stellen, en welke verordening voldoet aan de eisschen van den tijd.

De spreker verlangde in dat opzigt, in het belang van orde en rust, gelijke bescherming, en geenszins eene dier heerschende Kerken, als die, gelijk elders, de minderheid onderdrukt, alle vrijheid van Godsdienst belemmert, en onmogelijk maakt, door vervolging en gevangenschap, maar eene Kerk, die kan heerschen door godsdienstige verdraagzaamheid en christelijke liefde, met vrije belijdenis en vrij onderzoek. Hij vermeende dat dergelijke vrijheid niet te verkrijgen was, zonder den waarborg van de verzekering van orde en rust, en daardoor van de veiligheid der onderscheidene kerkgenootschappen, met eene gelijke bescherming, maar ook met eene gelijke ondergeschiktheid aan de wetten van den Staat.

Bij de verklaring, dat hij voor een ieder, om 't even tot welk kerkgenootschap men mogt behooren, de meest mogelijke vrijheid begeerde, voegde de spreker, dat hij niet zoude onderzoeken, hoe men daarover in eenig kerkgenootschap dacht, 't welk hier vrijheid vordert, maar die elders aan anderen ontzegt; — dat hij niet zou vragen, welke vrijheid protestanten genieten in landen, in welke een ander kerkgenootschap heerschende is; — dat hij niet zou onderzoeken, op welke wijze de godsdienstige vrijheid in Italie, Spanje, Portugal en ook bepaaldelijk in Toscane in praktijk wordt gebragt; — dat hij erkende, dat dit kerkgenootschap vele edele belijders telde, die, zoo het van hen afhing, dergelijken toestand zouden doen ophouden; en dat hij alleen het zijne wil helpen aanwenden, om in Nederland, tot een schitterend voorbeeld voor Europa, die klassieke vrijheid te behouden, met welke ofschoon de protestantsche bevolking de meerderheid daarstelt, geenszins, door dwang of geweld, eene heerschende Kerk wordt gevestigd, maar aan een ieder het vermogen wordt verzekerd, om het Opperwezen, op de wijze, bij zijn kerkgenootschap voorgeschreven, te dienen. Naar het oordeel des sprekers, bevat de onderwerpelijke voordragt daartoe de vereischte waarborgen.

De heer *van Voorst* heeft de onderwerpelijke beraadslaging als hoogst belangrijk aangemerkt, ook voor de toekomst van het vaderland en de onafhankelijkheid van den Staat, en voor de gevolgen, die daaruit zouden kunnen voortvloeijen. Hem is voorgekomen, dat, bij de ernstige bezorgdheid, met welke de uitspraak der Staten-generaal door velen wordt te gemoet gezien, in dezen met de meeste omzigtigheid moet worden te werk gegaan. Hij heeft doen opmerken, dat gelukkig, sedert de gebeurtenissen, welke de spanning hebben doen ontstaan, reeds eenige maanden zijn verloopen: dat bij de opgewondenheid van velen, anderen zich met kalmte hebben doen hooren, of, door hun zwijgen, hebben getoond, zich van een oordeel te hebben willen onthouden, 't welk aan de Wetgeving toekomt, en dat, bij het onderzoek der Staten-generaal, de geest van matiging en bedaardheid zal voorzitten, welke aan onzen landaard zoo eigen is, op dat aan de verwachting des Konings, bij de opening der zitting uitgedrukt, zal kunnen worden voldaan.

De spreker heeft, met de Regering, erkend, dat in een land, in 't welk zoo vele kerkgenootschappen gevestigd zijn bijzondere zorg wordt vereischt, ter verzekering van orde en rust, maar heeft gemeend, dat het niet voldoende was uitgemaakt, dat er in de daad behoefte bestond aan eene speciale wet, zoodanig als is voorgedragen. Hij heeft het echter bedenkelijk geoordeeld, zich in lijnregten strijd met de Regering te begeven, welke bepaaldelijk heeft verklaard, eene zoodanige verordening te behoeven, en, door eene afkeuring van al de daarin vervatte verordeningen, stilzwijgend te kennen te geven, dat alles aan de kerkgenootschappen geoorloofd zoude zijn, 't welk niet bij de Grondwet verboden is.

Naar het oordeel des sprekers, kan de voordragt niet worden aangemerkt als in strijd met de Grondwet, maar dient zij zich te bepalen tot het volstrekt onontbeerlijke; te weten, de beteugeling van de suprematie van eenig kerkgenootschap, zonder hetzelve in de vrijheid, om te beschikken over zijne inwendige belangen, te verkorten, en dient alzoo uit dezelve te worden weggenomen alles wat haar tot eene gelegenheidswet zoude maken. Het is hem niet onbekend, dat vele zijner protestantsche landgenooten geenszins in dit gevoelen deelen maar hij meent zich niet daardoor van zijne wijze van beschouwing te moeten laten afleiden. Tot staving van zijne meening, heeft hij zich beroepen op de woorden van den hooggeachten hoogleeraar *Kemper*, in eene academische redevoering, in den jare 1816 uitgesproken, vervat, strekkende tot betoog dat eene Regering met voorzigtigheid moet besturen datgene, 't welk niet kan worden belet; met de opmerking dat de r. katholieken niet meer zijn dezelfde, als in vroegere dagen, en dat zich, door verloop van tijden, ook in hunne geestelijkheid eene andere rigting heeft geopenbaard.

De spreker heeft verklaard, de omstandigheden, in welke men verkeert, als een *fait accompli* aantenemen; — het geheel doelloos te rekenen, om in recriminatien te vervallen, omtrent personen en zaken, daar men toch het gebeurde niet ongebeurd kan maken; — het ministerie te zullen ondersteunen in alles, 't welk met de Grondwet kan worden overeengebragt, en ook met genoegen van de Regering te hebben vernomen, dat zij niet gezind is, om in deze Grondwet eenige verandering voortestellen.

De heer *Meeussen* heeft het betreurd, dat de onderwerpelijke beraadslagingen plaats hebben, bij afwezigheid van den minister voor de zaken van de r. k. Eeredienst, en terwijl er onderhandelingen met Rome aanhangig zijn, ten aanzien waarvan de Regering vermeent geene inlichtingen te kunnen mededeelen.

Ter staving van zijn gevoelen, dat de gebeurtenissen van het voorjaar de voordragt der wet niet wettigen, heeft hij doen opmerken, dat er nimmer eene wet behoort te worden voorgesteld, zonder dat van eene dringende noodzakelijkheid daartoe is gebleken; — dat om daarvan te doen blijken, wordt gewezen op de wet van Germinal, maar dat het van algemeene bekendheid is, dat alleen het herstel der bisschoppelijke hierarchie als de aanleidende oorzaak moet worden beschouwd; dat dit herstel bij de bestaande Grondwet allezins geoorloofd is geweest; — dat indien men zich daaromtrent had willen te weer stellen, men dit met geestelijke wapenen had behooren te beproeven, maar geenszins de wereldlijke magt inroepen, en dat dit beroep op het wereldsch gezag in naauw verband heeft gestaan met wereldlijke inzigten.

De spreker heeft te kennen gegeven, dat, bij de interpellatien in de vorige Kamer, hij zich tegen het besluit heeft verklaard, om dat hij oordeelde, dat de Kamer daarbij hare bevoegdheid te buiten ging; maar dat, in elk geval, bij die gelegenheid wel bezwaar is geopperd, ten aanzien van den vorm maar niemand het regt aan de r. k. Kerk heeft betwist, om zich zelve te organiseren.

Hem is voorgekomen, dat men, met de onderwerpelijke voor-

dragt, geheel op den verkeerden weg is geraakt; — dat, naar zijne overtuiging, de Staat zich moet houden buiten, en zich zelfs moet stellen boven de Godsdienst: — dat de Staat daarom niet behoort te zijn *athée*, maar *laïcque*, en zich geenszins partij moet stellen voor eene godsdienstige gezindheid; ten minste niet voor zoover deze niet in hare regten wordt bedreigd. — Hij heeft beweerd, dat dit doel met de tegenwoordige voordragt wordt beoogd, en dat alleen voor de leus op de wet van Germinal wordt gewezen. Naar zijn inzien zijn er genoeg zaden van tweedragt gestrooid, en zoude, indien de Staat zich op deze wijze tegen de rigting van het r. k. kerkgenootschap wilde verzetten, de Regering ook spoedig kunnen worden geroepen, om die taak ten aanzien van het protestantsche te vervullen en in eindeloze moeilijkheden zou worden gewikkeld. Hij heeft zich bepaaldelijk verklaard voor de afscheiding van de Kerk van den Staat, in zoo verre dat de Staat nimmer, noch regtstreeks, noch van ter zijde, mag treden op kerkelijk gebied, en heeft verzekerd, dat zijne overtuiging in dat opzigt is gevestigd op hetgeen vroeger in Europa heeft plaats gehad; op de stroomen bloeds, die zijn vergoten, om dat men de wereldlijke magt, ter zake der kerkelijke aangelegenheden, had ingeroepen.

Verder heeft de spreker in 't breede getracht aantetoonen, dat de wet van Germinal hier te lande nimmer verbindend is geweest, en dat buiten dien de Grondwet in haren geest alleen repressive wetten, betreffende de onderhavige belangen, gedoogt.

De heer *Hengst* heeft begrepen dat met eene preventive wet, als de voorgedragene, geen ander doel wordt beoogd, dan de belemmering van de organisatie van het r. k. kerkgenootschap; — dat de goedkeuring der voordragt tot niets anders kan leiden, dan tot bekommering, onrust, tweedragt en onverdraagzaamheid; — dat het toch niet wenschelijk is, dat de r. katholieken zullen worden aangemerkt als ballingen, die hunnen geboortegrond moeten verlaten, om elders eene vrijheid van Godsdienst te zoeken, die hun hier te lande wordt ontzegd.

De heer *Donker* heeft verklaard, dat hij niet zal onderzoeken, of de spanning, in April ontstaan, als de aanleidende oorzaak tot de onderwerpelijke voordragt moet worden beschouwd, maar of zij grondwettig is en door de omstandigheden geboden wordt. Beide deze vragen heeft hij bevestigend beantwoord, en daarbij doen opmerken, dat de Grondwet wel gewetens-vrijheid waarborgt, maar geenszins eene onbepaalde vrijheid aan de kerkgenootschappen, om zich naar willekeur te organiseren; dat veeleer art. 167 in den zin, dat in dit opzigt preventive bepalingen geoorloofd zijn, moet worden opgenomen; dat bij art. 170 wel vrijheid wordt gegeven tot afkondiging van kerkelijke briefwisseling, maar daarom nog geenszins tot uitvoering van het afgekondigde, en dat indien dit anders moest worden begrepen, het hoog tijd zoude worden, om de Grondwet in dat opzigt te veranderen, vermits de Kerk zich nimmer vrijelijk moet kunnen bewegen *boven*, of *buiten*, maar *in* den Staat.

De heer *de Man* heeft, zich tegen de wet verklarende, getracht aantetoonen, dat zij, als preventief, in strijd is met den geest, in welken de herziening der Grondwet in 1848 haar beslag heeft erlangd, en heeft daarbij gewezen op de gewisselde stukken, en ook op de openbare beraadslagingen, waarbij door sommige leden der Kamer preventive bepalingen zijn verlangd, maar waaruit, naar zijn inzien, duidelijk is gebleken, dat destijds het preventive stelsel is verlaten. Naar het oordeel van dien spreker, mag het voorschrift van art. 164, betreffende de vrije belijdenis van Godsdienst, geenszins uitsluitend op bijzondere personen worden toegepast, maar ook op de kerkgenootschappen, die zonder dit niet vrij zouden kunnen wezen.

'SGRAVENHAGE, 13 Augustus.

In de bijeenkomst van de Tweede-Kamer van heden zijn weder een aantal adressen ingekomen, houdende beschouwingen, zoo vóór, als tegen het wets-ontwerp voor het toezigt op de kerkgenootschappen, en is, namens de commissie voor de verzoekschriften, verslag uitgebragt over een groot getal dergelijke adressen, welke, bij besluit der Vergadering, alle ter griffie zijn nedergelegd.

De beraadslagingen over de voordragt der wet voor dit toezigt zijn daarop voortgezet.

De heer *Mackay* heeft daarbij in 't midden gebragt, dat, bij de beoordeeling dezer aangelegenheid, niet alleen behoort te worden gelet op hetgeen de Grondwet deswegens voorschrijft, maar ook op de omstandigheden, die zich buiten de Grondwet, betreffende het onderwerp, hebben voorgedaan en aanleiding hebben gegeven tot den tegenwoordigen strijd.

De spreker heeft zich alzoo voorgesteld 1° om terug te zien op de geschiedenis des Lands; 2° om kortelijk te wijzen op den geest der Grondwet, en 3° om ook met een enkel woord van de onderwerpelijke voordragt te gewagen.

Wat de geschiedenis des Lands aangaat, heeft hij gewezen op hetgeen in vroegere dagen hier te lande is gedaan en geleden, om de vrijheid van het geweten te erlangen, — op den marteldood, die door zoo velen is ondergaan, om die vrijheid te bekomen, welke door de Unie van Utrecht is verkregen. Hij heeft verklaard, wel te weten, hoe door sommigen wordt gemeesmuild, zoo dikwerf van Nederland wordt gewaagd als van het land der klassieke vrijheid, maar hij heeft gemeend te mogen vragen, welke dan toch wel de toestand der protestanten is geweest onder de heerschappij van Spanje, en onder de heerschappij van den nederlandschen Staat: — of hier te lande niet altijd heeft geheerscht een geest van vrijheid en verdraagzaamheid, waardoor het ook aan het r. katholieke kerkgenootschap veroorloofd is geweest zich verder en meer en meer te ontwikkelen?

De spr. heeft doen opmerken, dat in de voor 1795 bestaande orde van zaken, door de gebeurtenissen van dien tijd, eene belangrijke wijziging is daargesteld, dat alstoen eene afscheiding van de Kerk van den Staat is bewerkt, maar dat niettemin nog eene Staats-godsdienst is aangenomen en in de staatsregeling van 1798 gehuldigd, terwijl het tevens aan een ieder werd vrijgelaten God te dienen naar zijne begrippen; — dat daarop de Grondwet van 1805 is gevolgd, met een toezigt op de Kerk, naar bijzondere omstandigheden, maar dat men er steeds naar heeft gestreefd, om den Staat te brengen tot dien toestand van broederschap, in welken men den Heer gelijkelijk konde dienen, zonder dat de een over den ander zoude kunnen heerschen: — een streven, 't welk de spreker onder de hersenschimmen van dien tijd meende te kunnen rangschikken.

Naar zijn inzien is ook in 1814 het denkbeeld weder aangenomen, om den Staat te beschouwen, als eene associatie, met eene onderlinge welwillenheid op het stuk der Godsdienst, zonder dat er aan is gedacht, om dien te protestantiseren, maar eerder om denzelven te liberaliseren, tot het erlangen van eene eenheid, welke echter nimmer is verkregen. Naar het oordeel des sprekers, heeft men sedert dien tijd aan de eene zijde de Afgescheidenen vervolgd, en aan den anderen kant aan Rome steeds en te veel toegegeven, en daardoor het regt der gezindheden miskend, tot dat in 1848 eene orde van zaken is ontstaan, bij welke een absolute Staat is gevestigd, die vrijheden voor zich zelven heeft geëscht, met democratische beginselen, zonder die vrijheden aan anderen toe te kennen. Zoo hem is voorgekomen, is dergelijke toestand ook in Rome onhoudbaar beschouwd: — is van daar tegenstand uitgegaan, maar is tevens beweerd, dat alles van een theocratisch beginsel behoorde te worden afgeleid en elke magt en ook de wereldlijke aan die des Pauzen ondergeschikt moest worden gerekend.

Naar het oordeel der sprekers, geldt het, bij dergelijke grondstellingen, geenszins alleen een kerkelijk beginsel, maar wel een beginsel, 't welk terugwerkt op den Staat zelven, en mag men, als de onderwerpelijke voordragt wordt genoemd eene monster-wet, wel vragen, hoedanig het met de vrijheid van het geweten in andere landen is gesteld, en wat er in dat opzigt in Italie, en bepaaldelijk in Toskane en in Portugal plaats heeft, en aan welke vervolgingen en straffen nog heden ten dage de voorstanders van de vrijheid van geweten daar te lande zijn blootgesteld?

Met het oog op hetgeen elders geschiedt, is den spreker de tegenstand, welke zich hier te lande voordoet, niet alleen te verdedigen, maar zelfs regtvaardig voorgekomen, en doet zich ook in Belgie eene soortgelijke reactie gevoelen.

Na eenige beschouwingen, nopens den tegenstand, welke de uitvoering van de bisschoppelijke hierarchie van de vroegste tijden af aan hier te lande heeft ondervonden, heeft de spreker geoordeeld, dat de Grondwet in dergelijke aangelegenheid geenszins een lijdelijk aanzien veroorlooft en dat eene wet op dezelve indedaad nuttig kan zijn, dat er nader gelegenheid zal zijn om dezelve in hare bijzonderheden te onderzoeken, maar dat de wet zelve reeds de mogelijkheid oplevert om de Kerk te bewaren tegen overmoed van den Staat, en omgekeerd, en dat de wetgever daarin tusschenbeide kan en mag komen.

[Bij de beraadslaging der Tweede-Kamer van heden heeft de heer *Wintgens* zich voor de wet verklaard; hebben de heeren *Mackay*, *van Reede* en *ten Cate*, onder zeker voorbehoud, het beginsel der wet verdedigd, en heeft de heer *v. Nispen* dezelve breedvoerig bestreden.

De beraadslaging over het wets-ontwerp, regelende het toezigt op de kerkgenootschappen, zal dingsdag worden voortgezet. In de zitting van maandag zullen in behandeling komen de ontwerpen, betreffende de opheffing der beperkende bepalingen in den Molukschen Archipel, en tot afstand van domeinen, ten behoeve van een ziekenhuis te Leyden.]

— Z. M. heeft mr. *G. L. Kniphorst*, op zijn verzoek, eervol ontslagen als notaris te Meppel. — Voorts heeft hoogstdezelve benoemd tot notarissen: te Tilburg *J. A. Daamen*; te Capelle *R. Middelkoop*, en te Oisterwijk *J. A. Ramaer*.

HAARLEM, 13 Augustus.

Bij de verkiezing van een lid van den gemeente-raad, ter vervulling van de vacature, die door het eervol ontslag van mr. *J. F. T. van Valkenburg* ontstaan is, zijn hier 515 stembrietjes ingeleverd, waarvan 4 van onwaarde verklaard zijn. Op den heer dr. *W. Egeling* zijn 198, en op den heer *A. L. Dijserinck* 155. st. uitgebragt. Voorts verkregen de heeren mr. *H. A. F. D. van Meeuwen* 48, *N. Swarte* 31, *B. Lans* 14, *L. Koning* 8 st., enz. Nademaal niemand de volstrekte meerderheid heeft bekomen, moet eene herstemming over de heeren *Egeling* en *Dijserinck* plaats hebben.

Den 11den dezer is te Amsterdam, in het kerkgebouw der Doopsgezinde Gemeente, de 39ste algemeene Vergadering gehouden van het Nederl. Bijbelgenootschap, onder voorzitting van den eerw. heer ds. *J. E. de Voogt*. Blijkens het uitgebragte verslag, telde het genootschap op 1° Mei jl. 91 afdeelingen, 6301 leden en 1704 begunstigers. Gedurende het afgeloopen boekjaar zijn 31,404 Bijbels en Testamenten afgeleverd, en heeft men bij voortduring de gunstigste berigten van den staat der Afdeelingen ontvangen. In dat verslag omtrent de werkzaamheden van het genootschap in en voor de overzeesche bezittingen is in 't bijzonder gewezen op het hooge gewigt van de voltooijing der vertaling van het Oude Testament door den afgevaardigde *Quicke*, die daarmede de geheele overzetting van de H. Schrift in het Javaansch ten einde bragt. Omtrent de verspreiding van het Nieuwe Testament onder de Javanen waren voldoende berigten ingekomen. — De staat der geldmiddelen leverde eene verblijdende uitkomst op.

— Te Amsterdam is in de raadkamer van het Stadhuis ter bezigtiging gesteld het prachtige en kostbare geschenk in zilver, hetwelk van wege die stad aan HH. KK. HH. Prins en Prinses *Hendrik* zal worden aangeboden. Dit geschenk bestaat uit een tafel-middenstuk, twee bloemvazen, twee girandoles, twaalf kandelaars, een schenkketel, een theeservies met koffijkan en twee schenkbladen, alles van zilver.

— De *Dordr. Cour.* meldt, dat de heeren commissarissen der r. kath. gemeente te Dordrecht alle voor hunne betrekking bedankt hebben, uithoofde de pastoor hunner gemeente van hen het onderteekenen van een geestelijk reglement verlangt.

— Op den 10den is te Medemblik voor het eerst in de haven, die met vlaggen versierd en met eene juichende menigte bezet was, binnengekomen de stoomboot *Graaf van Rechteren*, bestemd voor de wekelijksche vaart van Kampen, via Medemblik, naar Londen, en welke spoedig door eene tweede dergelijke boot zal worden gevolgd. Na het voor Londen bestemde vee, de groenten, vruchten, kaas en wat de[illegible] r zij aan boord te hebben genomen, heeft de genoemde stoomboot des avonds laat de reis vervolgd, met den wensch der menigte, dat zij, die zoo belangeloos deze dienst ten voordeele dier stad hebben tot stand gebragt, daarvan de meeste voldoening zullen inoogsten.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 13 Augustus. Den 12den dezer in Texel binnengekomen: de stoomb. *Gouv. van Ewijck* en *Min. Thorbecke*, beiden van Hull; *Catharina Frederika*, Smit, Fredrikstad; en uitgezeild: *Voorwaarts*, Vink, Triest; *Alfred*, Aubey, Nantes; *Margaretha*, Meijer, Newcastle; *Resolution*, Olsen, Drammen. Wind n. o.

Den 12den dezer in Helvoet binnengekomen: *Luconia*, Bödeker, Akyab; de stoomb. *Bordeaux*, Bordeaux; *Jane & Catharine*, Williams, Port Madoc; *Elsina Catharina*, Ruibing, Riga; *Geertruida*, Huizing, Libau; *Christiaan Huigens*, Ihlower, Texel; en uitgezeild: *Kolonel Koopman*, Klein, Kaap de Goede Hoop; *Highlander*, Bristow, Newcastle; *Arend*, van der Laan, Bergen. Wind n.

Den 19den Julij van Havana uitgezeild: *Pomona*, Tinholt, Amst.

Den 21sten Julij van New-Orleans uitgeklaard: *Bernardina*, Allhart, Rotterdam.

Den 30sten Julij te Livorno binnengekomen: *Geppina*, Oldenburger, Civita Vecchia.

Den 6den dezer te Nantes binnengekomen: *Wicherdina*, Degenhard, Amsterdam.

Den 5den dezer op de hoogte van Dungeness: *Noord-Holland*, Fyn, Rotterdam naar Triest.

Den 5den dezer op de hoogte van Portland: *Plata*, Henning, Antwerpen naar Venetien.

Den 9den dezer van Cowes uitgezeild: *Morgenster*, Drent, Elseneur.

Den 7den dezer te Jarmouth binnengekomen: *de Jonge Schalk*, Plug, Rotterdam; *Emerald*, Ford, Medemblik.

DANTZIG, 8 Aug. Het schip *de Goede Hoop*, kapt. Hayer, van hier naar ..., is wegens ziekte van het volk uit zee teruggekomen.

Gepraaid: 3 Aug, op 49° 27′ n. b. en 11° 30′ w. l., *Susanna Christina*, kapt. Stolte, Banjoewangie naar Amsterdam.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

13 *Augustus* 1853. — 4½ *ure.*

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld. . .	2½	pct.	63¼	13/16	—
" "	3	"	76 11/16	—	—
" "	4	"	95⅝	—	—
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	"	—	—	—
Handelmaatschappij . .	4½	"	—		—
Oost-Indische Leening. .	4	"	—	—	—
Aand. Holl. Spoorweg.			—	—	—
Leen. " " .	4½	pct.	101¼	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	"	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten . . .	3	"	—	—	—
" . . .	4½	"	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & Co. . . .	5	"	109	—	—
" " 1828/1829.	5	"	—	—	—
Certificat. " 1831/1833.	5	"	—	—	—
" " 1840	4	"	—	—	—
" bij Stieglitz. . .	4	"	—	—	—
" " " N. .	4	"	—	—	—
Inschr. in Assignatiën . .	6	"	—	—	—
Certific. van " . .	6	"	—	—	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . .		*f*	—	—	—
Obligatiën	4	pct.	86⅝	—	—
SPANJE, Obligatiën	1	"	23 7/16	—	—
"	3	"	—	—	—
" Binnenl. . .	3	"	43 7/16	—	—
Amortisable			—	—	—
Bew. Coupon			6 9/16	—	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll. .	5	pct.	—	—	—
" " " . .	4	"	—	—	—
" Metalliek . .	5	"	82 13/16	⅞	—
" " N. . .	5	"	95¼	½	
" " . .	2½	"	42¼	¾	—
BELGIE, ...	2½	"	—	—	—
Rothschild, ...	2½	"	53	—	—
"	4½	"	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	"	—	—	—
" " £ 200	5	"	—	—	—
PORTUGAL, Oblig. 5 pct. thans	5	"	—	—	—
"	4	"	39⅝	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	"	37	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans . .	4½	"	80¼	—	—
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans .	3¾	"	—	—	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2¼	"	21½	onbep.	
MEXICO, Oblig. 1851	3	"	26	¼	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			—	—	—

Aandeelen Haarlemmer-meer 103¾. Rusland cert. adm. Londen 4½ pc. 99⅞. Oostenrijk Metall. La. B. 5 pc. 95¼ à ½ Griekenland obl. geldl. 1825 5 pc. 7⅜ Columbia Equador 4[illegible] Grenada obl. uitgest. 9¼ à ⅜. Noord-Amerika Philadelphia [illegible] *Hope & Co.* 5 pc. 84¾ l. no. De nieuwe 3 pc. Portugal 185[illegible] 39⅝ à 3/16. — Beleening 2½. Prolongatie 2½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit *Tot Nut des Obligatie-Handels.*

BOON HARTSINCK, Pres.

De binnenl. fondsen waren heden goed prijshoudend; de buitenlandsche, met weinig beduidenden handel, nagenoeg op de vorige hoogte.

Prijzen van Coupons: Metall. *f* 27,20; Napels. *f* 25,30; Div. in £ *f* 11,75; Frans. *f* 56¼; Belg. *f* 56¼; Pruiss. *f* 34¾; Hamb. Russ. *f* 36 15/16; Russen in Z. R. *f* 37⅝; dito pap. 10⅝; Pool. in fl. *f* 28⅛.

WEENEN, 12 Augustus. De 5 pc. metall. 94½; zilver 9⅜.

PARIJS, 12 Augustus. De 3 pc. renten 80 fr. 50; 4½ pc. 10[illegible] fr. 60. Spanje 3 pc. binn. 43.

ANTWERPEN, 12 Aug. Belgie 2½ pc. 56¼. Spanje 1 pc. 23.

MARKTBERIGTEN.

Den 13den Aug. zijn te Amsterdam, bij partij verkocht: *Tarwe*, 128 ℔ w. b. Poolsche *f* 365; 128 ℔ b. dito *f* 355; 126 ℔ o. Gron. *f* 315; 126 ℔ j. dito *f* 310 (aan de Zaan); 127 ℔ idem *f* 31[illegible]; 130 ℔ Odessa (in entr.) *f* 328; *rogge*, 118 ℔ Petersburg *f* 20[illegible]; 120 ℔ Odessa *f* 203 (beide in entr.)

*** Sedert den 21sten Julij jl. is ten behoeve van Weert ontvangen of aangekondigd: van mevr. *G. van Zuylen van Nyevelt*, — *van Westreenen* te Arnh. *f* 6,18½; bij ds. *Struyck* te 's Bosch van diversen *f* 2,60; van ds. *de Keyser* te Arnhem, gecollect. in de Groote Kerk van M??? *f* 10; van den heer *Makkes* te Purmerende, nadere verrekening van de opbrengst van het werkje door ds. *Carpentier Alting* *f* 89,70; van de h. e. w. syn. der Ned. Herv. kerk, door ds. dr. *J. W. Suringar* te Maastr. *f* 100; van den heer *W. Carel Wijnmalen* te O. Beijerland, van eenige vrienden *f* 11; van den heer *Franzen* te Amst. *f* 5,80; bij het kol. van toezigt te Maastricht, door de h. e. w. syn. der Ned. Herv. kerk *f* 130. Zamen *f* 8507,35.

Van wege eenige protest. godsdienstvrienden te Harlingen ontving ik van ds. *J. du Saar*, pred. aldaar, ten behoeve van een diep gedrukt en door vervolging neergebogen prot. huisgezin *f* 76,43. Dat huisgezin mag ik met volkomene verzekerdheid, op dat het gered worde en staande blijve, aanbevelen.

Roermond, BEGEMANN,
den 10*den Augustus* 1853. Predt. te Roermond en Weert.

*** *Burgemeester en Wethouders van* HAARLEM, brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat de Gemeente-raad in zijne zitting van 10 Augustus 1853, heeft besloten om eene som van *f* 25000,— 2½ pCt. Schuldbrieven ten laste dier Gemeente, tegen den cours van 66 pCt. intekoopen. Dienvolgens worden de Houders van genoemde Schuldbrieven, welke zouden verlangen die, tegen den aangeboden cours, aftestaan, uitgenoodigd zich bij den Gemeente-Ontvanger aantemelden, van Woensdag 17 tot Zaturdag 20 Augustus eerstkomende, van 10 tot 2 ure, en op eene aldaar gereed liggende Lijst inteschrijven, voor welke sommen zij aan deze aflossing wenschen deel te nemen. Aan de eerst ingeschrevenen zal de voorkeur gegeven worden, met dien verstande, dat allen, die op denzelfden dag zich aanmelden, gerekend zullen worden gelijktijdig te zijn gekomen; terwijl, ingeval de inschrijvingen van elken dag de beschikbare som mogten overtreffen, bij loting zal bepaald worden, hoeveel elk der ingeschrevenen zal toegekend worden. De Rente zal aangezuiverd worden sedert den laatsten verschijndag tot den eersten September aanstaande, en de aflossing geschieden van den 24sten Augustus af.

Haarlem, 11 *Augustus* 1853.

Burgemeester en Wethouders voorn.,
DE BRUYN KOPS.
De Secretaris,
H. J. GERLINGS.

Vijftig-jarige Echtvereeniging van
J. SNELTJES
en
A. SNELTJES, geb. VERBEET.
NIJMEGEN, 8 Augustus 1853.

*** Ondertrouwd:
J. P. SCHILT
en
T. SCHUITEMAKER.
TWISK,
11 Augustus 1853.
Eenige kennisgeving.

*** Ondertrouwd:
MONTFOORT, 12 Augustus 1853.
L. SIEVERTS met A. VAN ES.

*** Getrouwd:
VELP, 11 Augustus 1853.
P. H. C. VAN DEN BROEKE en J. C. H. B. VAN ZIJLL.

*** Getrouwd:
HAARLEM, 11 Augustus 1853.
G. W. BANNIER en M. H. HAZEU.

*** Getrouwd:
HARDERWIJK, 12 Augustus 1853.
M. J. DE LANGE en H. A. FIJNVANDRAAT.

*** Getrouwd:
HARDERWIJK, 12 Augustus 1853.
Algemeene kennisgeving.
P. A. VAN DER BURG en J. C. HUYSMAN.

*** Door Gods goedheid zeer voorspoedig bevallen van eene welgeschapene DOCHTER, *S. G. SCHOUW SANTVOORT — HAGEDOORN.*
ARNHEM, 4 Augustus 1853.

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON *E. DE BROEKERT*, geliefde Echtgenoot van
OUDE TONGE, 9 Augustus 1853.
D. A. ARENDS. Genees-, Heel- en Verloskundige.

*** Bevallen van eene DOCHTER, Vrouwe *J. D. HOYNCK VAN PAPENDRECHT*, geb. *LOOPUIT.*
ROTTERDAM, 9 Augustus 1853.

*** Voorspoedig bevallen van een' ZOON *J. L. G. EVERWIJN*, hartelijk geliefde Echtgenoote van
LEERSUM, 10 Augustus 1853. F. MEYJES.

*** Bevallen van een ZOON Vrouwe *S. W. DE VEYE — LA MOTTE.*
HENGELO, den 10den Augustus 1853.

*** Heden is voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *A. L. VON NOËL*, Echtgenoot van
VIANEN, 11 Augustus 1853.
C. G. A. VAN EFFEN. Genees-, Stads-, Heel- en Vroedmeester en Apothecar.

*** Heden overleed ten mijnen Huize, mijn waarde Aanbehuwdvader, de Heer D. REYSTHUIZEN, in den ouderdom van ruim 81 jaren, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der Stervenden, diep betreurd door mij en zijne Kleinkinderen.

Op uitdrukkelijke begeerte van den Overledene, zal de rouw door mij alleen worden aangenomen.
JN. MOLENAAR.
HOORN, 7 Augustus 1853.

*** Op den 7den Augustus 1853, is te 's GRAVENHAGE overleden, de Edel-Hoog-Achtbare Heer ADRIANUS GILLES SPOOR, in leven Lid van den Hoogen Raad der Nederlanden, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Heden morgen overleed op het onverwachtst ons geliefd jongste Kind, WILLEMINA ALIDA, oud 3 maanden.
W. SCHEPERS,
H. G. A. COLENBRANDER.
HEERENVEEN, 10 Augustus 1853.

*** Op heden heeft het den Almagtige behaagd, in den gezegenden ouderdom van ruim 79 jaren, tot zich te nemen, onze teedergeliefde Pleegmoeder JOHANNA VAN DEN BERG, Weduwe van den Hoog-Ed. Gestr. Heer *C. van Ipenburg*, in leven gepensioneerd Majoor.
'sGRAVENHAGE, 11 Augustus 1853.
I. KIRCHNER.
J. KIRCHNER.

Strekkende deze tot bijzondere kennisgeving zoo binnen als buiten deze Stad.

*** HOOGWOUD, 11 Augustus 1853.
Heden morgen te 8 ure overleed zeer zacht, en zoo wij hopen zalig, in den gezegenden ouderdom van ruim 83 jaren, onze waarde Moeder en Behuwd-Moeder MAARTJE RIJKES, Wed. *A. Appel*, nalatende 8 Kinderen en Behuwd-Kinderen, 53 Kleinkinderen en Behuwd-Kleinkinderen en 31 Achter-Kleinkinderen.
Mede uit aller naam,
D. APPEL, Burgemr.

*** Heden overleed Mejufvrouw CORNELIA VAN AALST, Weduwe van *Willem van Eyzeren*, in den ouderdom van ruim 87 jaren.
ASPEREN, 12 Augustus 1853.
M. VINK.
J. J. KLEPPE,
Executeuren Testamentair.

*** Degenen, welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan wijlen FLORIS LANDMAN, en nu onlangs overledene nagelatene Weduwe DOROTHEA CATHARINA HINTZEN, gelieven daarvan, vóór het einde dezer loopende maand, opgave of betaling te doen ten Kantore van den Makelaar F. M. AGHINA, te Alkmaar.

*** KOLONIE *SURINAME.*

Aan het Departement der Onbeheerde Boedels zijn gedevolveerd de navolgende **BOEDELS**, als:
Van HENDRIK JOHANNES WERKENDAM (overleden den 4den Januarij 1853), den 12den Januarij 1853; GEORGE CADDELL (overleden den 15den April 1848), den 25sten Februarij 1853; TILLY GREGORY, den 21sten Maart 1853; FREDERIK VAN EPSE, den 21sten dito; JOSEPH FORTUIN EMPEL (overleden den 22sten December 1844) den 16den April 1853, en JAN CHRISTOFFEL FALLENSTAD (overleden den 20sten October 1846), den 16den dito.

En worden mitsdien bij deze alle Crediteuren en Debiteuren derzelve opgeroepen, om, vóór of op den 30sten April 1854, aan het Departement voormeld van hunne Pretentiën, in persoon of bij behoorlijk gemagtigden, aanteekening te doen en hunne verschuldigden aan te zuiveren, op poene van verstoken te zijn van alle regt en actie tegen de voormelde Boedels.
Paramaribo, den De Curator,
CHS. LIONARONS.

*** KOLONIE *SURINAME.*

In opvolging van Art. 2 der Publicatie van den 27/28 December 1839 (*Gouvernementsblad* van dat jaar N°. 17), worden bij deze door mij **OPGEROEPEN** alle degenen, welken mogten vermeenen, hetzij als Erfgenamen of uit welke titel ook, ***REGT*** of ***AANSPRAAK*** te hebben op de ongereclameerde batige Saldo's van de volgende **BOEDELS**, in dewelken de Dictums dertig jaren en langer zijn geobtineerd, als:

Boedel WILLEM MALI JR.	*f* 120.60
„ J. C. MEURS, Wed. Mr. JAN PLANTEAU	„ 151.23½
„ KILIAN SCHUBERT	„ 5603.07
„ DAVID MATTHIAS PETRI . . .	„ 166.91
„ AUGUST WILHELM SCHLICHTING	„ 179.34
„ MEDEA VAN NEPVEU	„ 149.59

Ten einde binnen den tijd van drie jaren, te rekenen van heden, in maniere als bij Art. 3 der opgemelde Publicatie voorgeschreven, zich deswege aan te melden, op poene dat die Gelden als gepræscribeerd aan 's Rijks Schatkist zullen vervallen.
Paramaribo, 13 *Junij* 1853.
De Curator bij het Departement der Onbeheerde Boedels,
CHS. LIONARONS,

*** De Schuldeischers in het Faillissement van ANTONIUS PIKET, Timmerman en Aannemer, en JOHANNES ADRIANUS VOGELPOEL, Metselaar en Koopman, beide wonende te Utrecht, worden bijeengeroepen tegen Dingsdag den 20sten September 1853, des morgens ten tien ure, aan het Locaal der Arrondissements-Regtbank te Utrecht, tot verificatie hunner schuldvorderingen.
De Curators,
Mr. J. E. VAN LOENEN.
J. VAN TOORENENBERGEN.

*** C. VAN DIJK, Onderwijzer te Neuzen, vraagt tegen 15 October aanstaande: Eenen ONDERMEESTER, die bij voorkomende gelegenheid, Kerkedienst zonder Orgel kan waarnemen; boven Kost en Inwoning is het Salaris *f* 80 's jaars Brieven *franco*.

*** Men verlangt ten spoedigste: Een KWEEKELING of ONDERMEESTER, van eenigen rang, op aannemelijke voorwaarden. Adres per *franco* Brieven, onder Letter R., of in *persoon*, bij den Boekhandelaar H. HORNEER, te Gorinchem.

*** Men verlangt ten spoedigste: Een *bekwaam* BANKETBAKKERS-BEDIENDE, zijn werk goed verstaande, van de P. G. Brieven *franco*, onder Lettr. J. O., bij den Boekhandelaar G. B. POESCHMANN, te Rotterdam.

*** Op een Dorp in Gelderland wordt een WINKELBEDIENDE gevraagd. Adres onder Letter Z., aan den Heer J. H. MELLINK, Boekh. te Zutphen. Brieven *franco*.

*** De Betrekking van PLAATSELIJK GENEESHEER, HEELMEESTER en VERLOSKUNDIGE, te Genemuiden, door overlijden vacant zijnde, worden reflecterenden opgeroepen tegen 1 September 1853, met *franco* Brieven, aan het Gemeente-Bestuur. De Jaarwedde is *f* 300, en vrije Woning.

*** Een JONG MENSCH van fatsoenlijken huize, Pr. G., bekend met den Landbouw, zag zich gaarne belast met het in cultuur brengen van Gronden in den Haarlemmer-Meerpolder, ontginning van Heidegronden, of eenige andere landelijke Administratie, van eigen middelen kunnende bestaan, stelt hij zich voorloopig met gering Salaris tevrede, en is daarenboven in staat Borgstelling te geven, daar waar zulks vereischt wordt. Adres Brieven *franco*, onder Lett. A. B. C., aan den Boekhandelaar J. C. VAN KESTEREN, op het Water te Amsterdam.

*** Een JONG MENSCH, oud 21 jaren, van de R. K. Godsdienst en van goeden huize, bewijsstukken kunnende overleggen van bekwaamheid in alles, wat eene *Tabaks- en Sigaren-Affaire* betreft, waarin hij ruim vijf jaren is werkzaam geweest, biedt zich als Bediende in zoodanige *Affaire* aan, tegen genot van Kost en Inwoning, zonder Salaris. Reflecterenden vervoegen zich met *vrachtvrije* Brieven, onder de Letters A. B. Z. bij de Boekhandelaars PANNEBAKKER en COMP., te Enkhuizen.

*** Een solied ijverig jong Mensch, van goeden Huize, zoekt een MENSCHENVRIEND, die genegen zou zijn hem tegen behoorlijken Intrest en voldoende Securiteit eene som van ***f* 8000** ter leen voorteschieten, ter mede oprigting eener *Fabriek*, waarvan hier te lande nog geene concurrentie bestaat, en de beste vooruitzigten oplevert. Iemand hierop reflecterende, adressere zich ter nadere opheldering met *franco* Brieven, onder Letters A. Z., bij J. H. KNOOP, op het Donkere Sparen, te Haarlem.

*** A. SCHEUTER, Geweermaker te Zutphen, verlangt ten spoedigste: Een bekwame KNECHT en een LEERLING. Brieven *franco*.

*** Terstond wordt gevraagd: Een bekwaam BAKKERSKNECHT, van de Prot. Godsdienst, zijn werk grondig verstaande. Adres met *franco* Brieven, onder Letter B., of in *persoon* bij W. P. VAN STOCKUM, Boekverkooper te 's Gravenhage.

*** Wordt gevraagd op een Buiten in Overijssel, om met Februarij e. k. in dienst te treden: Een TUINMAN, ongehuwd, van de P. G., zijn vak grondig verstaande, zoowel de Broeijerij als het Snoeijen en behandelen der Vruchtboomen. Zij, die geene behoorlijke Bewijzen van kunde, en goed zedelijk gedrag kunnen overleggen zullen niet in aanmerking komen. Adres met *franco* Brieven, gemerkt C., aan den Boekh. H. L. VAN HOOGSTRATEN, te Zwolle.

*** Op een aangenaam aan den Straatweg gelegen Dorp in de Provincie *Friesland*, wordt verlangd tegen November e. k. of eerder: Eene JUFVROUW van de Herv. Godsdienst, in staat om grondig onderwijs te geven in de Nederduitsche, Fransche en Engelsche of Hoogduitsche Talen, Muzijk (Piano) en Teekenen, ter verdere opleiding van drie Meisjes en een Jongetje. Men adressere zich met *franco* Brieven, onder de Letters B. T., aan den Boekhandelaar W. EEKHOFF, te Leeuwarden.

*** Eene JUFVROUW, van Geldersche burgerlijke Familie, oud 25 jaren, die reeds eenige jaren als Huishoudster heeft gestaan, verlangt weder in eene dergelijke betrekking, of tevens voor Gezelschap, geplaatst te worden. Zij kan van onderscheidene zijden de beste getuigenis van zedig gedrag, netheid, ijver en soliditeit produceren. Eene Familie, die gaarne eene goede betrekking voor haar wenscht te vinden, belooft een geschenk van zestig Gulden in dank te zullen uitbetalen, aan diegene, welke eene goede en pecuniair voordeelige betrekking mogt kunnen aanwijzen en durft men vooraf de verzekering te geven, dat zij allezins wel zal bevallen en de aanwijzer satisfactie van zijnen stap hebben zal. Men verzoekt zich te willen aanmelden, aan Letters A. B., bij den Boekverkooper BEUNK, te Deventer.

*** Een fatsoenlijk MEISJE, P. G., oud 24 jaren, van een opgeruimd en zacht humeur, zag zich gaarne tegen 1° November of eerder geplaatst, tot gezelschap of ter verpleging eener bejaarde Dame; of ook ter waarneming eener kleine Huishouding. Adres met *franco* Brieven, onder Letters J. B., bij den Boekhandelaar L. F. J. HASSELS, Blaauwburgwal, Amsterdam.

*** Tegen primo November wordt gevraagd: Eene allezins bekwame KEUKENMEID, om tevens eenig huiswerk te verrigten, tusschen de 30 en 40 jaren oud, van de Protestantsche Godsdienst, nog in dienst zijnde en van goede getuigenissen voorzien. Adres met *franco* Brieven, onder Lr. A., bij den Boekhandelaar J. VAN GOLVERDINGE, te 's Gravenhage.

*** *On demande dans un Pensionnat un SECONDANT qui sache instruire et parler couramment le Français et enseigner l'Anglais. Un jeune homme Français ou Suisse aura la préférence. Les appointements, outre le logement et la table, peuvent s'élever à 300 ou 400 florins. s'Adresser sous l'initiale P. P., par des lettres affranchies, chez le Libraire J. C. VAN KESTEREN, à Amsterdam.*

*** ***INSTITUT DE JEUNES-GENS,***
à LIÉGE. (BELGIQUE.)

Cet établissement organisé sur le modèle des institutions de Paris, dirigé par un Français, et des professeurs habiles allemands et anglais, se recommande à la confiance des familles par la bonne discipline qui y règne, l'excellente conduite des élèves et par les succès nombreux, qu'ils obtiennent dans leurs études.

On y enseigne les langues anciennes, les langues modernes, les mathématiques, la chimie, la physique, les sciences commerciales. *Au sortir de cet établissement, un élève peut suivre les cours universitaires, entrer à l'école des mines, l'école militaire, ou suivre la carrière du commerçant.*

s'Adresser pour plus amples détails au Direct. Mr. GRANGE, à Liége, rue des Clarisses, N°. 45.

Nota: Il s'y trouve des Jeunes-Gens Hollandais.

NIEUWE VERBETERDE
SNIJBOONEN-MOLENS.

De ondergeteekenden hebben de eer te berigten, dat zij een aantal SNIJBOONEN-MOLENS, van hunne verbeterde constructie in gereedheid hebben, genoegzaam om aan eene algemeene aanvrage prompt te kunnen voldoen.

Men kan met deze Molens bij eene gelijke en lange snede 3000 Boonen per uur vermalen.
Huurprijs per uur . . . . 40 Cents.
Voor Armengestichten . . . . 10 „
2e Nieuwe Molstraat, te *'s Hage.* Wed. M. IJSERMAN en ZOON.

NB. Verhuurders van *Snijboonen-Molens*, die zich dusdanige Molens willen aanschaffen, worden verzocht daarvan spoedig *franco* opgave te doen.

INTERNATIONALE TELEGRAAF COMPAGNIE.
DIRECTE VERBINDING MET ENGELAND.

Telegrafische tijdingen kunnen thans verzonden worden van *'s Gravenhage* naar alle steden van *Groot-Brittannie*, en vice versa, tegen betaling van *f* 4,50 voor elke tijding tot 20 woorden, en 25 centen voor elk woord daarenboven, of *f* 2,25 voor elke 10 woorden boven de eerste 20 woorden; bestelloon daaronder niet begrepen.

Daar de **INTERNATIONALE TELEGRAAF COMPAGNIE** geene telegrafische verbinding verder dan *'s Gravenhage* heeft, zoo kunnen de tijdingen van daar verzonden worden per Rijks Telegraaf of per andere middelen van vervoer, ter keuze van den afzender. — In alle gevallen zullen de daarop vallende onkosten gevoegd worden bij het te berekenen bedrag voor de Internationale Telegraaf Compagnie.

Voor nadere inlichtingen gelieve men zich met *gefrankeerde* Brieven te adresseren aan den Secretaris der Internationale Telegraaf Compagnie.
Op last der Directie,
J. GUTTERES,
Secretaris.

*** **Op veelvuldig verlangen mijner respective ABONNÉS te Haarlem,** heb ik **Mr. J. A. HES, Chirurgijn Dentiste & Méc.,** de eer Haarlems geciviliseerd publiek te verwittigen, dat ik wekelijksch **een** dag zal zijn te consulteren of te ontbieden, en wel elken **Donderdag**, van 10 tot 5 ure, alle Operatien de TAND-HEELKUNST betreffende, het inzetten van KUNSTTANDEN, naar de laatste en verbeterde Methode, het **Abonneren** van Huisgezinnen, op dat de Kinderen bij de verwisseling geregelde Tanden mogen verkrijgen, enz. en zoodoende in die behoefte te voorzien, een door vele jaren in het Kunstvak ervaren Dentiste, wekelijksch te kunnen raadplegen. — Verders beveel ik mij beleefdelijk aan, in de protectie van HH. Genees- en Heelkundigen, en zal door eene honnette

handelwijze het in mij gestelde vertrouwen trachten waardig te blijven. Adres, Hotel *de Kroon*, op de Groote Markt, bij den Heer Ws. VAN DEN BROEK, te Haarlem.

*** **L. KOEKENHEIM**, **Tandmeester**, zal den 16den, 17den, 18den, 19den, 20sten en 21sten dezer te spreken en te ontbieden zijn bij den Heer G. GROOT, aan het Verdronken Oord te Alkmaar; den 22sten aan het Nieuwendiep, bij den Heer LANDMAN; den 23sten aan den Burg op het Eiland Texel, bij den Heer KEESMA, in *de Lindeboom*; en verder aan zijn domicilie, Nieuwe Hoogstraat N°. 278, te Amsterdam.

OUDSCHANS Fr. *MALLAN*, CHIR.-DENTISTE,

geoctrojeerd door Z. M. den Koning der Nederlanden, zal voortaan 's wekelijks, en wel des Maandags te spreken zijn, in de Groote Houtstraat, ten Huize van den Heer LEVER, te Haarlem, in het Paraplui-Magazijn, over het **Inzetten** van **Kunsttanden** en over zijne nieuwe uitvinding van Tand-plaatsing op **GUTTA-PERCHA**, met verborgene ressorts.

Door zijne wekelijksche komst alhier, zal hij zich onledig houden met het aannemen van **Abonnementen**; het regelen van **Kindertandjes** zal door Machines van **GUTTA-PERCHA** bewerkstelligd worden.

De **ZALF** *en de* **PILLEN** *van* ***HOLLOWAY*** *hebben de genezing bewerkstelligd van een verbazend groot* **Gezwel.** *John Forfar*, een werkman te *Newbro* bij *Haxham*, had een verschrikkelijk **Gezwel** aan weerszijde van een der Dijen. Hij was langen tijd onder de behandeling van drie der voornaamste Heelkundigen, en werd later opgenomen in het Ziekenhuis te *New-Castle*, waar men gedurende twee jaren, alle pogingen ter zijner genezing aanwendde; doch alles was te vergeefs. Daar hij alstoen zooveel goeds hoorde spreken van de *Zalf* en de *Pillen* van *Holloway*, zoo besloot hij ook daarvan gebruik te maken, en dit voortreffelijk Geneesmiddel deed hem in omtrent *acht* weken tijds geheel herstellen, hoezeer hij gedurende dien tijd onafgebroken in het Hooi werkte. Hij kon vervolgens zonder pijn zijnen arbeid voortzetten, en thans is hij volmaakt hersteld.

Zijn op *franco* aanvragen, à contant, te bekomen bij *W. C. van Dort*, te 's Hage, bij *N. C. W. van Someren Brand*, te Dordrecht; bij *S. J. Veen*, te Purmerende, en bij *J. Strautman*, Hoofd-Depôthouder, te 's Hertogenbosch; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's* Etablissement.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50,
Potjes Zalf à „ 0,90, „ 2,10, „ 3,30, „ 8,15, „ 15,90, „ 23,90.

*** **EENE SECURE REMEDIE** niet alleen om WEEGLUIZEN te dooden maar tevens te beletten, dat men nooit weder door dit afschuwelijk ongedierte geplaagd wordt, schoon vele jaren in Huizen, Bedsteden, Ledekanten, Schepen of elders gehuisvest hebbende, is à 70 Cents in Commissie te bekomen, te Amsterdam, bij *M. van Rossen*, Leidschestr., N°. 324; 's Gravenhage, bij *P. van Kempen*, Droog. in de Kazernestr.; Rotterdam bij *M. Swamborn*, in het Hang, N°. 198; Dordrecht, bij *J. Romijn Bz.*, Droog.; Arnhem, bij *J. J. Buddingh en Zn.*, Droog.; Nijmegen, bij *N. Abeleven en Zn.*, Droog.; Zutphen, bij *D. B. Roelofsen*, Mr. Metselaar; Zwolle, bij *F. W. Visser*, in de Nieuwstr.

*** **UIT DE HAND TE KOOP.**

In een schoon en veelbezocht Dorp, in Gelderland, gelegen aan den Straatweg, op ongeveer 1½ uur afstands van Zutphen, wordt TE KOOP aangeboden: Een weldoortimmerd HEERENHUIS, met 3 Benedenkamers, alle van Stookplaatsen, Kasten en velerhande Gemakken voorzien, 2 Keukens, een drooge Kelder, Wasch- en Bergplaats, ruime Zolders en 2 Welwaterspompen; een en ander zeer geschikt om desverkiezende door 2 Familiën afzonderlijk te worden bewoond, benevens een groote TUIN, met vele Vruchtboomen. Aanvaarbaar op 1°. November e. k., of ook vroeger, kunnende de halve Koopprijs in het Perceel gevestigd blijven à 4% 's jaars.

Nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. D. EVEKINK, te Zutphen. Brieven *franco*.

*** Door sterfgeval te KOOP, om met 1°. November of eerder te aanvaarden: Eene solide AFFAIRE, bestaande in *Apotheek*, benevens *Handel* in *Droogerijen* en *Verfwaren*, met daartoe behoorend gunstig gelegen en welingerigt dubbeld HUIS, binnen de Stad Leyden; een gedeelte van den koopprijs kan onder Hypothecair verband op het Perceel gevestigd blijven. Adres *franco*, aan den Heer P. VAN GEER, te Leyden.

*** OPENBARE VERKOOPING, in het Logement *het Stadhuis van Amsterdam*, in de Rijp, op Donderdag den 18den Augustus 1853, ten 12 ure op den middag, van een aldaar op uitmuntende stand staand kapitaal, hecht en sterk WOONHUIS (waarin laatstelijk eene *Winkelnering* in *Manufactuur Goederen* is uitgeoefend) en ERF. Nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van den Notaris B. GEEL, in de Rijp.

*** **ZEEPZIEDERIJ.**

De Verkooping van het LANDGOED *RECHTEREN*, te Meppel, zijnde eene Zeepziederij van zachte Zeep, *de Hen* genaamd (welke van 1792 tot Mei 1853 alleen in de Provincie Drenthe in werking was), benevens Pakhuis, Stalling, Trekkast, Land, Boomgaard en Tuin, toebehoorende aan den Heer *Dirk Gerhardus Braspot* en gedreven onder de Firma van *Frans Willem Braspot*, zal **plaats** hebben den 25sten dezer loopende maand Augustus, **des avonds** 8 ure, in *het Heeren Logement*.

De aanvaarding der Fabriek, Tuin en Boomgaard, primo **September**, doch het Land den 1sten December aanstaande.

Nadere inlichting bij den Notaris Mr. W. L. TONCKENS, te Meppel, zoomede bij den Eigenaar. Brieven *franco*.

*** De Notaris GERHD. TER HORST, te Delden, Prov. Overijssel, is voornemens op Zaturdag den 20sten Augs. e. k., des namiddags om 4 ure, ten huize van Mej. de Wed. *Harwig*, Logementhoudster in den *Gouden Leeuw*, in de Stad Almelo in het openbaar te doen inzetten, en 14 dagen daarna (3den Septr.), op voorschr. uur en plaats, toe te wijzen:

DRIE BOEREN ERVEN, *DE MOOIJE VROUW*, *DE ROTTESTAART* en *DE KELDER*, met daarbij gelegen losse LANDERIJEN; gelegen in den Krommendijk, Gemeente Ambt Almelo, aan den Grindweg van Almelo naar Ootmarsum, bestaande in Huizen, Bouw-, Weide-, Groen- en Boschgronden, te zamen groot 23 B., 88 R. en 83 E.

Het opgaande Hout zal op den dag der Toewijzing, vooraf afzonderlijk worden geveild, doch zal door den Kooper van den Ondergrond, tegen uitkeering van 3 pCt. benaderd kunnen worden.

Nadere inlichting te bekomen, mits met *gefrankeerde* Brieven, bij den Heer G. WALIJEN SCHIMMELPENNINCK, te Almelo.

*** N. J. VAN BEMMEL, J. H. BRINKMAN, J. VAN DER VLUGT en T. A. LIWIJN, Makelaars, presenteren als lasthebbende van hunne Principalen, op Zaturdag den 27sten Augustus 1853, in het Logement *de Gouden Leeuw*, te Haarlem, in publieke veiling te verkoopen, ten overstaan van den Notaris Æ. WALAARDT SACRÉ:

Een groot, hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS en ERVE, met daarachter gelegen TUIN, staande en gelegen te Haarlem, aan de oostzijde van de Oude Gracht, tusschen de Koningstraat en Stoofsteeg, geteekend Wijk 4, N°. 1050, bij het Kadaster bekend onder Sectie C, N°. 886, ter grootte van 2 Roeden, 40 Ellen.

Dit Perceel is *niet* op den gewonen kijkdag te bezigtigen, maar alleen des Woensdags en Vrijdags van 1 tot 4 ure, mits vooraf belet vragende.

Iemand nader onderrigt begeerende, adressere zich bij bovengemelde Makelaars. De Bewijzen van Eigendom en Veilconditiën zullen drie dagen vóór en op den verkoopdag ter visie liggen ten Kantore van den Notaris voornoemd.

OPENBARE VERKOOPING,

in *het Heeren-Logement*, aan den Burg binnen Leyden, op Zaturdag den 20sten Augustus 1853, bij opveiling en op Zaturdag den 27sten Augustus 1853, bij afslag, beide des avonds ten 7 ure, van:

N°. 1. Een hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS en ERVE, waarin de *Tabaks-Affaire* verscheidene jaren is uitgeoefend en nog wordt gecontinueerd, voorzien van een ruim Voorhuis, twee Beneden- en twee Bovenkamers, Keuken, Kelder, twee Binnenplaatsen en Schuur, Droogen Werkzolder en verdere Commoditeiten, staande en gelegen te Leyden, aan de zuidzijde van de Hoogewoerd, Wijk III, N°. 432.

Te aanvaarden den 1sten October 1853.

N°. 2. Eenen aangenamen welbepooten en beplanten **SPEELTUIN**, met Koepel, Keuken en verder Getimmerte, staande en gelegen buiten de Heerepoort der Stad Leyden, aan den Singel, onder de Gemeente Leyderdorp, geteekend met N°. 29, op den Kadastralen Legger bekend Sectie A, N°. 345 en 346 in het geheel groot 4 Roeden en 31 Ellen.

Te aanvaarden den 1sten November 1853.

Te bezigtigen Perceel N°. 1, elken Donderdag en Vrijdag vóór de Verkooping, en Perceel N°. 2 daags vóór en op den dag der veiling en afslag, beide van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 ure.

Terwijl nadere informatiën te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris D. N. ROSKES, te Leyden, alwaar na de veiling tot en met Vrijdag den 26sten Augustus aanstaande, verhoogingen worden aangenomen tegen genot van *een vijfde* der verhooggelden.

*** **GROOTE VERKOOPING VAN SCHILDERIJEN.**

Maandag den 5den September 1853 en volgende dagen, zullen des morgens ten 9 en des namiddags ten 2 ure, publiek verkocht worden: 567 **SCHILDERIJEN** van de beroemdste Meesters van alle Scholen en Tijdvakken, nagelaten door wijlen den Heer **J. B. Bollermann.**

De Verkooping zal plaats hebben, ten huize van den overledene, *mittlere Bleiche Letter E*, N°. 132, *te Maintz*. Catalogussen zijn verkrijgbaar bij Boek- en Kunsthandelaren hier te Lande, alsmede bij de Erven te Maintz. De Verzameling is te zien tot aan den dag der Verkooping.

*** A. VAN DER MAST, te Gorinchem, verzond: *Berigt van Inteekening op eene vertaling van*

Dr. M. LUTHER'S ONGEDRUKTE LEERREDENEN, *aan alle vereerders van Luther opgedragen.* Uitgegeven door Dr. W. HOECK, Vertaald door *P. J. V. DUSSEAU*, Predikant te Schiedam.

De Werken van den grooten *Luther* zijn te zeer bekend, om hierbij iets tot aanbeveling te voegen. Het geheele Werk zal omtrent *f* 4,80 kosten.

Alsmede berigt van inteekening op eene goedkoope uitgave van:

TOETSSTEEN DER WARE EN VALSCHE GENADE, enz., door THEODORUS VAN DER GROE, in leven Bedienaar des Goddelijken Woords, te Kralingen. *Derde druk.*

Het volslagen gebrek aan Exemplaren van dit Werk, welke bij voorkoming met graagte en tegen hooge prijzen verkocht worden, heeft mij doen besluiten eene nieuwe goedkoope uitgave het licht te doen zien, indien eene aanvankelijke ondersteuning mij daartoe in staat stelt. Het geheele Werk zal omtrent 1165 Bladzijden in klein 8° bevatten en kost slechts *f* 4,20.

*** In alle Boekwinkels is te bekomen:

BIDT VOOR ROME'S VOLGELINGEN!

Leerrede naar *Matth. IX*: 38.

DOOR

A. W. VAN CAMPEN,

Theol. Doct. en Predikant te Opperdoes.

Prijs 25 Cents.

*** **VOOR LANDBOUWERS EN LANDHUISHOUDKUNDIGEN,**

is door H. F. VAN DER SCHEER, te Zaandam, een belangrijk Werk uitgegeven, getiteld:

HET VOORBEELDIG DORP. Leerrijk Verhaal naar het Hoogduitsch van ***WILLIAM LÖBE.*** 2 Deelen gr. 8°., groot ruim 700 Bladzijden. Prijs *f* 4,7[illegible]

Bovenstaand werk is reeds gunstig beoordeeld door *Landbouw-Courant*, die hetzelve veel omvattend, rijk in verscheidenheid van zaken noemt, en algemeen door *Landbouwers en Landhuishoudkundigen* verdient gelezen te worden.

Tevens wordt met goed succes gedebiteerd:

DE TIJD. Leesboekje voor jonge Kinderen, door **L. BRUINS**, Schoolonderwijzer te *Koog aan de Zaan*. Prijs 17½ Cent.

Alsmede een *derde verbeterde* druk van het tot **School-prijs** bijzonder geschikte Werkje, getiteld:

MERKWAARDIGHEDEN UIT ALLE BEKENDE LANDEN VAN *AMERIKA*, naar de 5de Engelsche uitgave van ***ISAAC TAYLOR***, met 6 fraaije koperen Plaatjes en 1 Kaartje, kl. 8°; gebonden in gekleurd Glacé Karton. Prijs *f* 1,80.

*** Bij A. JAGER, Boekh., Water, N°. 110, te Amsterdam, ziet het licht:

GRACE AQUILAR. *Wat eene Moeder vermag, of* ***CHONIA.*** 2 Dln. . . . . *f* 5,[illegible]

SCHULD. ONSCHULD. *Derde verzameling belangrijke Geschiedenissen uit de Lijfstraffelijke Regtspleging van onderscheidene Landen en Tijdperken*, naar het Hoogduitsch van **Dr. *J. E. HITZIG*** en **Dr. *HÄRING.*** . . . . *f* 3,[illegible]

INHOUD:

DE HERTOG *DE CHOISEUL PRASLIN*.
Dr. *WEBSTER*.
DE STROOM DER GESCHIEDENIS, aantoonende de opkomst en den ondergang der rijken. Nieuwe druk; netjes gekleurd, in omslag, voor Schoolgebruik. 40

*** P. A. DE JONG, te Arnhem, heeft uitgegeven en alom aan de Inteekenaren verzonden:

I. De 25e Aflevering der BIJBEL voor HUISGEZINNEN, in quarto, met Staalgravuren. Prijs bij Inteekening 35 Ct., iedere Aflevering met Platen, 25 Ct. zonder P[illegible]

II. De 6e Aflevering van het HISTORISCH EN ROMANTISCH ALBUM, Boekdeel 1853. Prijs bij Inteekening voor 12 Aflever. *f* 4,— met keurige Staalgravuren.

Alle Boekhandelaren nemen hierop bestellingen aan.

*** Bij de Erven F. BOHN te *Haarlem* komt uit:

1. GESCHIEDENIS VAN HET GOUD, *als ruilmiddel en als maatstaf van waarde*, door J. WARD, met eene Kaart van de *Goudstreken* in Australië *f* 1,25.

2. AUSTRALIë EN ZIJNE BEWONERS. *volgens de nieuwste ontdekkingen: een werk ter bevordering van de kennis der bewoners en voortbrengselen van dit Werelddeel, van zijne Europesche Kolonien, Koophandel en Zeevaart, van de uitbreiding der beschaving en des Christendoms.* Uit het Hoogduitsch van Dr. F. H. UNGEWITTER, door P. H. WITKAMP, met Platen, 1e Aflev. Elke Aflev. kost *bij dadelijke bestelling* slechts 75, later 80 Cent. Het geheel zal denkelijk in 12 maandelijksche Aflev. *compleet* en het eenige volledige Werk zijn, dat wij over dit *wonderland* bezitten.

3. BECKER'S ALGEMEENE GESCHIEDENIS. 2de *goedkoope* druk, 37ste en 38ste Aflev. **Goed en goedkoop** is de basis van deze onderneming. Op 40 Bladz. ontvangt men nu *meer* dan vroeger op 80, en tegen de helft van den primitieven prijs, of *nog geen Cent* per Bladzijde.

*** Bij den Boekverkooper JOHANNES MÜLLER, te Amsterdam, is verschenen:

KRÜGER, K. W., **GRIEKSCHE SPRAAKLEER**, vooral van het Attische Taaleigen, ten gebruike van Scholen. Naar het Hoogduitsch bewerkt door Dr. C. M. FRANCKEN, gr. 8°., *f* 2,60.

BIJDRAGEN TOT DE KENNIS EN DEN BLOEI DER NEDERLANDSCHE GYMNASIËN VOOR 1852. Uitgegeven door het Genootschap van Leeraren, aan de Nederlandsche Gymnasiën, gr. 8°., *f* -,90.

NIEUWE BIJDRAGEN VOOR REGTSGELEERDHEID EN WETGEVING, verzameld en uitgegeven door Mr. C. A. DEN TEX en Mr. J. VAN HALL. Derde Deel 1853, N°. 1, gr. 8°., *f* 1,80.

*** J. H. en G. VAN HETEREN, Boekverkoopers te Amsterdam, hebben uitgegeven:

DRIE ANTWOORDEN op eene PRIJSVRAAG, uitgeschreven door de Broederschap der Notarissen, in Nederland, over de Wetgeving op de Registratie, door **W. de Gelder, Bruno Tideman** en **J. W. H. Eversen.** Prijs *f* 3,80.

*** De Boekhandelaar C. L. BRINKMAN, te Amsterdam, heeft uitgegeven en alom verzonden, de volgende **hoogst belangrijke Brochure:**

Dr. C. ULLMANN, *Het Leerstelsel der Roomsche Kerk, buiten de Kerk geene Zaligheid*, naar aanleiding van en in verband met een merkwaardig voorval uit den jongsten tijd beoordeeld. Naar 't Hoogduitsch, door B. TE GEMPT, Pred. te Batenburg, gr. 8°. *f* -,50.

HET EILAND URK,

ZIJN BODEM, VOORTBRENGSELEN EN BEWONERS.

BESCHREVEN DOOR

P. HARTING,

Hoogl. aan de Utrechtsche Hoogeschool.

Met een Plaat, Kaart en Doorsneden.

Prijs *f* 1,25.

*** Door W. F. DANNENFELSER, te Utrecht, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I. **J. W. GUNNING**, onderzoek naar den oorsprong en de Scheikundige Natuur van eenige Nederlandsche Wateren. Roijaal 8°. . . . . *f* 1,50.

II. **NATUUR en LANDBOUW** in betrekking tot elkander beschouwd, door CARL SIGISMUND. Uit het Hoogduitsch vertaald. Kl. 8°. . . . . *f* 1,50

Te Haarlem bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.